

LBRIS

We know
books

Ionel Bostan

Scrisori din armată

Adresant: CI-stul

LETRAS
Promovăm autorii români

Cuprins

Cuvânt înainte	9
Semnificația unor termeni și expresii.....	27
Dar ce erau CI și CI-știi	35
<i>Cum te putea găbji CI-stul unității</i>	<i>41</i>
<i>Varianta soft, cu racolarea soldatului furier. O bagatelă</i>	<i>41</i>
<i>Patru soldați, patru racolări într-o singură zi. Neliniști înainte și după... ..</i>	<i>44</i>
<i>CI-stul interesat de mersul shujbelor la penticostali și bapțiști.....</i>	<i>53</i>
<i>Apel de seară executat “la sânge”, în prezența CI-stului regimentului</i>	<i>59</i>
<i>Un alt fel de întâlnire cu securistul unității, (“un căpitan cu aer de motan îmbătrânit în rele”)</i>	<i>61</i>
<i>CI-stul uman, care vrea să ”te scoată de la trupă”. Trebuia doar să-l ajuți să nu-i lase pe colegi(i tăi) să greșească</i>	<i>66</i>
<i>Nu erai scutit de discuții cu CI-stul nici să fi avut Premiul I la Cântarea României, pentru piese ostășești.....</i>	<i>68</i>
<i>Soldatul transmisionist șicanat de CI-st</i>	<i>69</i>
<i>Când poarta cazarmei ți-o deschide ...CI-stul în persoană</i>	<i>71</i>
<i>După-amiezile mele cu locotenet-colonelul de contrainformații.....</i>	<i>73</i>

Rodul muncii informatorilor CI	80
<i>După o beție, sergentul major Z. îl snopește în bătaie pe maistrul militar D., în apartamentul primului, pentru avansuri făcute soției</i>	80
<i>La sosirea militarului în unitate, am constatat că acesta avea asupra sa un carton de țigări Marlboro</i>	82
<i>Soldatul T.R. R.S. susține că armata este o perioadă de timp pierdută și manifestă o preocupare deosebită pentru limba engleză</i>	86
<i>Sursă pe urmele militarilor cunoscuți cu trăsături negative, pretabili la săvârșirea actelor antisociale</i>	88
<i>O sursă devotată supravegherii informative a cadrelor militare și a membrilor familiilor acestora</i>	89
<i>Urmărind-o pe B.R., nemțoaica de la Tg. Mureș semnalată ca având relații în mediul militarilor</i>	90
<i>Maistrul militar de la Deveselu, care dă relații CI-stului despre superiorii săi, cu academie militară la bază</i>	92
<i>Plutonier nemulțumit pentru faptul că lipsesc produsele alimentare din comerț</i>	96
<i>Informator printre șoferii batalionului</i>	98
<i>Locotenent recrutat pentru lucrarea informativă a obiectivului "Mureșan" (lt. M.A.), ofițer cu rude în URSS</i>	102
<i>O sursă a CI cu ochii și urechile pe descurcărețul locotenent major D.G.</i>	105
<i>CI-stului nu i-a scăpat nici cosmetizarea rezultatelor la tragerile din poligon</i>	106

<i>Supravegherea informativă a militarilor în termen spre a preveni fuga la bal ori să-și vadă pruncii abia născuți</i>	108
<i>Acrobațiile riscante ale unui pilot de elicopter</i>	110
<i>Un sergent major dă pe tavă CI-stului toți superiorii săi de la Statul Major al Gărzilor Patriotice</i>	111
<i>Sursa CI "Cabanierul" trăgea de limbă subofițerii și soldații</i>	114
<i>Sursă civilă a CI pe urmele militarilor, la cinematograful și bufet</i>	116
<i>Ofițer de intențență angrenat în supravegherea unei clăci de femei la cusut, la care participa și sora unui plutonier</i>	117
<i>Sergentul major M.V., sursă de catifea a CI</i>	119
<i>Sursă a CI, și ca militar în termen, și ca ofițer comandant de pluton</i>	120
<i>Informările sursei "Dumitru Adrian" de la Institutul de Marină "Mircea cel Bătrân"</i>	124
<i>Activitatea sursei CI "Daniel" racolată pentru încadrarea cadrelor militare din Batalionul 98 Instrucție București</i>	125
<i>Sursa Tom, cu ochii în patru – preocupat de recuperarea tuburilor muniției trase, dar și de măicuțe de la Mânăstirea Tismana</i>	129
<i>Sursa Gabi, din urmărit devine urmăritor</i>	132
<i>O sursă eficientă a CI pe urmele soldaților TR-ști</i>	133
<i>Am fost turnător... Acuma nu mai sunt</i>	138

În loc de încheiere	141
Anexa nr. 1. Contrainformațiile militare din Armata RSR – Organizare și atribuții.....	143
Anexa nr. 2. Angajamentul de sprijinire în mod secret, organizat și activ a organelor de securitate	162
Bibliografie	164

Cuvânt înainte

Nu sunt defel sigur dacă astăzi ar mai putea interesa pe mulți dintre noi teme precum cele privind delatiunile către CI-știi armatei predecembriste, făcute de cei aflați vremelnic sub arme în urmă cu 30-40 ani. Și totuși mă risc în publicarea paginilor ce urmează, fie și doar din motivul că destui trăitori ai acelor vremuri – care știu bine despre ce este vorba - se află în viață și astăzi, după cum îmi imaginez că ar putea exista un anumit interes și din partea unor cititori aparținând noilor generații.

În orice caz, până să vedem ce au însemnat contrainformațiile militare (CI-M) și CI-știi aferenți, cum se putea pune gabja pe cineva luat la ochi de aceștia și cam ce urmări apăreau etc., am să redau câteva impresii/idei care nu ar fi fost posibile dacă nu "treceam" pe viu, ca militar în termen – 18 luni, prin niște unități militare. Voi aminti așadar, foarte pe scurt, câteva lucruri legate de CI-stul unității mele (generic zicând, pentru că trecând prin mai multe unități de grăniceri, am cunoscut patru ofițeri din această categorie specială), așa cum l-am văzut eu, în anii 1980-1982, când mi-am îndeplinit stagiul militar. Mai întâi, aveam să-l cunosc pe colonelul G.V. Eram, spre sfârșit de noiembrie 1980, soldat cu Jurământul proaspăt depus, la Brigada 9 Grăniceri Timișoara. La raportul de dimineață, ce avea loc pe platoul brigăzii din Calea Aradului, am fost anunțați că în prgramul zilei ce urma, al

● **Rețea informativă** — Totalitatea surselor aflate în legătura unui ofițer sau a unei unități a Securității la un moment dat. Definițiile diverselor categorii de persoane care au alcătuit această structură, considerată a fi principalul instrument de lucru în munca operativă, au variat în timp, păstrându-se însă ca noțiuni de bază cele de colaborator, informator, rezident, persoană de sprijin și gazdă casă de întâlniri.

● **Supraveghere informativă generală** — Formă primară de urmărire, desfășurată asupra unei persoane sau a unui grup pe o perioadă limitată de timp (de regulă 30 de zile), pentru clarificarea unor suspiciuni sau verificarea unor informații de primă sesizare.

● **Sursă** — Termen generic care desemna o persoană inclusă în rețeaua informativă sau care furniza informații Securității. În situațiile în care se preluau informații de la persoane neintroduse în rețea, dar contactate de ofițer în virtutea funcției pe care o dețineau sau a atribuțiilor de serviciu, apare și în varianta “sursă oficială”, respectiv, “sursă neoficială”. De asemenea, în afară de persoane, termenul “sursă” putea desemna și alte mijloace operative folosite pentru obținerea de informații: Sursa “S” pentru interceptarea corespondenței, Sursa “T” pentru tehnica operativă etc.

Dar ce erau CI și CI-știi

Direcția a IV-a Contrainformații militare din Departamentul Securității Statului răspundea de organizarea activității de apărare a secretului de stat și de contracarare a acțiunilor întreprinse de serviciile de spionaj străine sau de persoane din interiorul țării împotriva forțelor armate ale RSR (unitățile militare ale M.Ap.N. și ale M.A.I., precum și Gărzile Patriotice). Activitatea acestora avea îndeosebi un caracter preventiv, având rolul principal de a sprijini comandantii sau șefii forțelor armate în luarea măsurilor pentru înlăturarea cauzelor sau fenomenelor care puteau afecta capacitatea de luptă a unităților.

În perioada comunistă, la nivelul celor mai diverse întreprinderi și instituții, inclusiv în I.A.S.-uri și C.A.P.-uri, ofițerii de securitate își aveau bine plasate rețelele de informatori. “În unitățile militare existau birouri speciale ale ofițerilor CI (contrainformații). Ei nu se subordonau comandantului unității sau organului de partid din unitatea respectivă. Aveau sistemul lor de subordonare în cadrul Ministerului Afacerilor Interne (Departamentul Securității Statului, Direcția a IV-a Contrainformații militare). La rândul lor, ofițerii CI-ști, aveau *urechile lor* în toate compartimentele de activitate din unitate, oameni racolați prin metode bine puse la punct, doar de ei știute. Au fost însă și situații când unii dintre informatori se ofereau

voluntar, fie din dorința de a se afișa, fie din sadism - din dorința de a pâri, de a-și *turna* de regulă apropiatăii.”²⁶

Contrainformațiile militare aveau “în grijă” militarii și civilii încadrați în unitățile cuprinse în Marele Stat Major, Comandamentul Infanteriei și Tancurilor, Comandamentul Apărării Antiaeriene a Teritoriului, Comandamentul Marinei Militare, Comandamentul trupelor de grăniceri și unităților de frontieră, Comandamentul de arme și armate, Depozite de armament și muniții, Instituții de proiectări și cercetări militare, Locuri de detenție. Așadar, “nu exista, practic, nici un domeniu al vieții economice, politice, culturale sau militare din România care să nu fie *împănat* cu informatorii Securității, ceea ce explică aura de omnisciență de care se bucura instituția.”²⁷ Altfel spus, nu este defel greșit dacă afirmăm că Direcția a IV-a de Contrainformații militare desfășura muncă informativ-operativă (activitate specifică “în obiectiv”) asupra tuturor unităților militare aparținând MAPN și MI, începând de la simplul soldat până la general, nescăpându-i în vreun fel nici personalul muncitor civil de aici. Aceași direcție deservea informativ și alte obiective: Statele Majore ale Gărzilor Patriotice, Secția Militară a Consiliului de Miniștri, Secția Militară a Tribunalului Suprem ori Institutul pentru mecanica fluidelor și cercetări aerospațiale. Indicativele cunoscute în legătură cu această structură (Contrainformații militare) a D.S.S. – Departamentul Securității Statului: Direcția a V-a - UM 0123/C, în perioada 1953-1967; Direcția a IV-a - UM 0123/C, în perioada 1967-1972 și Direcția a IV-a - UM 0632, în perioada 1972-1989. Direcția în

²⁶Memoriile unui militar de carieră, http://www.geocities.ws/memoriile_unui_militar/83.html

²⁷Luminița Banu, Informatizarea activității Securității în deceniul al optulea. Studiu de caz: rețeaua informativă. Cetatea Bihariei, Oradea, Seria a II-a, nr. 1/2007, pp. 136-144.

cauza a constituit mereu temă de dispută între M.I. și M.Ap.N., lucru explicat prin faptul că aceasta “era subordonată M.I. și că toate cadrele acestui minister erau protejate de contrainformații, prin regulamentele interne, constituind o mare nemulțumire a celor din M.Ap.N. În plus, peste 90% dintre cadrele Direcției a IV-a proveneau dintre cei mai buni ofițeri ai armatei, fiind recrutați din școli militare sau academia militară. La acestea se adăuga și faptul că prin intermediul contrainformațiilor militare, mai marii Securității puteau privi în curtea Armatei fără nici o reținere.”^{28, 29} Potrivit reglementărilor legale ale epocii, ofițerii CI aveau acces în toate compartimentele de muncă (de la Documente secrete, Cifru, la Organizare-mobilizare etc.) din cadrul unităților pe care le asigurau contra-informativ.

Dar câți oameni lucrau în cadrul Direcției a IV-a? Ar fi de imaginat că dacă Armata RSR număra peste 300.000 militari, și lucrătorii CI să fie în număr pe măsură. În realitate, din cele peste 22.000 de persoane ce încadrau DSS, nici măcar o mie nu intrau în alcătuirea Direcției a IV-a. Mai exact, spre sfârșitul anilor 70, numărul acestora se ridica doar la 824 persoane, din care 724 ofițeri, 71 subofițeri, 9 maiștri militari și 20 salariați civili³⁰.

*

* *

Despre cum era percepută structura în discuție, aflăm chiar de la un rezervist al acesteia: “Cea mai rău văzută Direcție, chiar și din

²⁸F. Banu, L. Țăranu (Coord.). Securitatea 1948-1989, Vol. I, Târgoviște: Cetatea de Scaun, 2016, <http://www.cnsas.ro/documente/publicatii/Securitatea%20vol.%20I.pdf>

²⁹Cristian Troncotă, Direcția Contrainformații Militare, în Octavian Roske (coord.), România 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Represiunea A-E, București, I.N.S.T., 2011, pp. 516-521.

³⁰F. Banu și L. Țăranu, Ibid.

interiorul aparatului (de Securitate – n.ns.), era Direcția a IV-a, Contrainformații Militare. Era și cea mai temută! Avea ca obiective supravegherea Ministerului de Interne – deci, inclusiv Securitatea! – și a Ministerului Apărării Naționale. În atenția Direcției se afla întreg personalul din cele două ministere, indiferent că erau cadre militare sau civile. Fiecare persoană avea dosar. Printr-un soi de ironie, cei mai supravegheați erau cei care lucrau în Securitate, pentru supravegherea lor se foloseau mijloace tehnice sofisticate. Toate aceste acțiuni aveau ca scop contracararea tentativelor serviciilor străine de a recruta cadre din aparat. De altfel, Direcția a IV-a avea câte un reprezentant în fiecare unitate, cunoscut de toată lumea și urât de toată lumea: era CI-stul unității. El avea putere mai mare chiar decât comandantul respectivei unități. Purta uniforma unității pe care o deservea. Dacă era unitate de marină, de exemplu, acest securist purta uniformă de marină.”³¹

*

* *

Totuși, trebuie să spunem, din punct de vedere legal, în epocă, lucrurile erau în ordine în privința organizării și funcționării structurii în discuție. În Decretul Consiliului de Stat nr. 130/1972 privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului de Interne (act normativ în vigoare de la 19 aprilie 1972 până la 07 aprilie 1978, fiind abrogat și înlocuit prin Decretul nr. 121/1978), republicat în Buletinul Oficial nr. 113 din 26 iulie 1973, respectiv în art. 4, punctul I, denumit “Atribuții cu privire la organele de Securitate, se arată, la litera b), că organele de Securitate

³¹Ioan Crăciun. Noi am fost zeii zilei. Povestea unui fost ofițer de Securitate ajuns victima aparatului pe care l-a slujit. Ediția a II-a completă. EUBEEA, 2000, <https://bercenidepoveste.ro/wp-content/uploads/2018/07/86625703-victor-mitran-noi-am-fost-zeii-zilei.pdf>

“organizează și desfășoară activitatea de contrainformații militare, în scopul prevenirii, descoperirii și lichidării acțiunilor serviciilor de spionaj străine îndreptate împotriva capacității de apărarea a țării și a forțelor armate ale Republicii Socialiste România”. Ce nu era în regulă era faptul că, adesea, documentele pe care le putem consulta astăzi (rapoarte, note informative etc.) nu persistă nici pe departe în referiri la activitatea notorie a oricărui serviciu de contrainformații militare, respectiv contracararea serviciilor de spionaj străine, sau la activitatea specifică din cadrul diverselor unități militare. Ba, din contră, în cuprinsul unor note informative se regăsesc elemente “circumscrise unor teme clasice de poliție politică, specifice Securității, fiind vizate exclusiv chestiuni care țin de viața privată sau de dreptul la liberă circulație al persoanelor în legătură cu care s-au făcut relatările.”³²

*

* *

Își imaginează cineva că era greu să afli cine-i CI-stul unității? Deloc, chiar dacă erai simplu militar în termen: “Când am facut armata, l-am identificat din primele zile pe CI-st. Era un tip plin de el, intra în unitate ca la mă-sa acasă. Nici pe comandantul unității nu-l saluta; ăsta, jenat, se facea că se uită în altă parte, altfel foarte pizdos ca orice comandant... Toți știam că e securistul nostru care ne desfăcea scrisorile și ne umbla în valize când eram plecați la instrucție...”³³

³²Dosar nr. 3160/2/2019, Curtea de Apel București, Secția a VIII-a Contencios administrativ și fiscal, Sentința nr. 471, Ședința publică din data de 20 septembrie 2019.

³³Liviu Antonesei, <https://antoneseiliviu.wordpress.com/2022/03/23/nechifor-bugeac-de-chipul-muscalesc>

Cât mi-a permis documentarea legată de prezentul demers, dar și faptul că pe unii CI-ști i-am cunoscut direct, mă văd nevoit să nu-l combat prea tare pe Anton Kovacs, totuși spunând că nu trebuie generalizat: “De fapt, securiștii erau în marea lor majoritate niște șmecherași care și-au ales această profesie pentru că era bine plătită și, mai ales, le permitea să profite de sistem. Nu erau neapărat inteligenți, dar erau șireți ca niște vipere. În anii ‘80 nu era puțin să poți să-ți faci rost de o geacă de piele, sau niște pantofi *Otter*, sau o butelie, sau o Dacia 1310 după care să nu mai aștepți, un televizor color sau un apartament de stat confortabil și amplasat într-un cartier frumos. În Timișoara securiștii își făceau gecii de piele la Fabrica de Mănuși, se încălțau cu *Otter* de la Jimbolia, aveau apartamente pe Aleea Trandafirilor sau pe străzile din apropiere, soțiile lor aveau mantouri de blană de la IRP. Mobila și-o comandau la IPL, secția din Calea Șagului, acolo unde e acum avionul ăla cocoțat la înălțime; aceasta lucra aproape în exclusivitate pentru milițieni, securiști și activiști de partid, bineînțeles la prețuri preferențiale. Nici mâncarea nu era o problemă pentru ei cum era pentru restul populației, mai un miel de paște de la CAP Diniaș, mai o pâine de la Sânmartin, mere de la Topolovăț, carne de la Comtim, la desert *Eurocrem* confiscat de la sârbii cu micul trafic... În privința spionilor, să fim serioși, în România nu s-a inventat nimic semnificativ pentru omenire în ultimii 100 de ani. Ce să ne fure spionii, foamea și frigul din locuințe? (...) Toți tinerii absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior visau să devină securiști, din păcate pentru ei concurența era cam mare. Dar, din fericire pentru ei, după revoluție, la un moment dat, au început angajările pentru înlocuirea vechilor milițieni; cu acea ocazie, o mulțime de tineri absolvenți care nu reușiseră să intre în Securitate s-au înghesuit la poliție sau la alte servicii postrevoluționare, iar acum, la vârsta de vreo 50 de ani, sunt cu toții niște fericiți pensionari.”³⁴

³⁴Anton Kovacs, Istorie recentă. Angajamentul, Infotimișoara, 8 Septembrie 2019, <https://infotimisoara.ro/istorie-recenta-angajamentul>

Cum te putea găbji CI-stul unității

Bineînțeles că toată lumea știa că omul ăla lucrează la Securitate, de fapt a și venit de câteva ori îmbrăcat în uniformă și am văzut că avea semne de armă ale Securității (...). Cinci minute după ce CI-stul a plecat din unitate, șeful de Stat Major m-a chemat și m-a pus să-i povestesc cum a decurs întâlnirea cu CI-stul. De fapt, toată povestea era mai mult decât ridicolă. Pe de o parte, ofițerii se fereau de CI-st. Pe de altă parte, chiar ei erau informatori; ofițerii știau care soldați sunt informatori și soldații raportau ofițerilor ce au scris în notele acelea informative. CI-stul probabil știa și el că soldații spun superiorilor ce au scris în notele informative. Cred că și CI-stul dorea doar să ia o leafă, lucrurile care îl interesau erau minore, de exemplu la un moment dat mi-a cerut să mă informez ce literatură străină citește unul dintre soldații din corpul de gardă, probabil un alt militar îl turnase (...).

Varianta soft, cu racolarea soldatului furier. O bagatelă

Mai întâi să redăm o variantă *soft*... O descoperim în povestea unui fost militar în termen, furier la Statul Major al unui batalion din Timișoara (1980). “Într-o zi, cred că aveam deja vreo 7-8 luni de armată, mă trezesc în biroul meu minunat, la ușa căruia până și cadrele militare băteau dacă doreau să intre, cu un civil. Se întâmplase ceva ce mi se părea de necrezut. Deoarece munca pe

care o făceam implica lucrul cu niște documente secrete, accesul la biroul meu era destul de limitat și în mod normal soldatul care făcea de gardă la câțiva metri de ușa mea ar fi trebuit să-l oprească pe omul ăla. Să intre un civil la mine în birou, sau un marțian mic și verde, era cam același lucru. Era un bărbat mărunțel și bondoc, în vârstă de vreo 40-45 de ani, îmbrăcat ca un șmecheraș din acea vreme, cu bluejeans, cu o geacă din piele și avea niște perciuni mari ca ai lui Isaac Asimov. Individul a dat mâna cu mine și s-a prezentat, X. Colonelul X, de la Contrainformații militare. Adică de la Securitate, Direcția IV-a, Contrainformații Militare. CI-stul, cum i se spunea. Nu am uitat cum îl cheamă, dar nu vă așteptați să vă dau numele real, poate omul mai trăiește, ar trebui să aibă acum vreo 85-90 de ani și poate nepoții săi știu că bunicul a fost cosmonaut sau căpitan de navă, nu securist. Știam că va veni, bineînțeles că știam și ce vrea, superiorii mei mă preveniseră că acest lucru se va întâmpla la un moment dat, altfel nu se putea, așa era sistemul. Părea tare simpatic omul ăsta cu perciunii mari, nu mi-a permis să mă trag de nasturi cu el, dar avea aparența unui om cumsecade, un fel de frate mai mare de la care poți să ceri sfaturi. M-a întrebat de una, de alta, părinții, casa, despre Timișoara, dacă am o prietenă, dacă îmi plac cărțile polițiste și de spionaj, și încet a trecut la lucrurile mai serioase. Mi-a povestit cum dușmanii țării doresc să ne facă rău, cum spionii doresc să ne fure secretele, mi-a explicat că de moment ce fac armata acolo unde o fac înseamnă că patria a avut încredere în mine și că la rândul meu ar trebui să răsplătesc încrederea acordată, făcând tot ce pot pentru a servi patria și poporul român. În armată, dacă ți se dădea un ordin îl îndeplineai fără să discuți sau să comentezi ceva. În folclorul cazon circula o vorbă, dacă ți se dă ordin să te culci în fața tancului, îndeplinești ordinul fără să comentezi și după ce acesta a trecut peste tine te ridici și raportezi. Atunci când erai laudat de un superior sau acesta îți cerea

un serviciu, dar nu era vorba despre un ordin, spuneai *Servesc patria!*, asta era formula standard și nu exista vreo alternativă (...). După ce am fost și eu de acord că patria trebuie apărată de dușmani, omul ăla mi-a pus în față un angajament scris la mașină pe care trebuia să-l completez în locurile unde erau puncte-puncte, numele și prenumele, data și locul nașterii, numele și prenumele părinților, lucruri uzuale. Și un nume conspirativ pe care mi l-am ales singur și pe care urma să-l folosesc în continuare pentru semnarea notelor informative. Scria acolo despre apărarea țării de dușmani, despre slujirea patriei și a poporului, lucruri de genul ăsta. Niciunde în acel angajament nu scria că mă oblig să-mi torn colegii sau pe altcineva. Nici despre Partidul Comunist Român nu se pomenea pe undeva. Angajamentul ăla era astfel întocmit încât nu puteai să nu îl semnezi, nu puteai să spui că nu dorești să-ți aperi patria de dușmani, mai ales dacă erai îmbrăcat în verde (kaki – n.ns.). După aceea am fost instruit în privința amănuntelor, care este forma unei note informative, de exemplu se începea cu *Sursa raportează*, hârtia trebuia îndoită la vreo șapte centimetri de marginea din stânga, astfel încât în partea stângă să rămână un spațiu pe care ofițerul de informații (sau poate altcineva, nu știu) să scrie acolo niște notițe, nota informativă fiind scrisă în partea dreaptă a colii... Cinci minute după ce CI-stul a plecat din unitate, șeful de Stat Major m-a chemat și m-a pus să-i povestesc cum a decurs întâlnirea cu CI-stul. De fapt, toată povestea era mai mult decât ridicolă. Pe de o parte ofițerii se fereau de CI-st. Pe de altă parte chiar ei erau informatori; ofițerii știau care soldați sunt informatori și soldații raportau ofițerilor ce au scris în notele acelea informative. CI-stul probabil știa și el că soldații spun superiorilor ce au scris în notele informative. Cred că și CI-stul dorea doar să ia o leafă, lucrurile care îl interesau erau minore, de exemplu la un moment dat mi-a cerut să mă informez ce literatură străină citește unul din soldații din corpul de

gardă, probabil un alt militar îl turnase (...). Altă dată m-a întrebat ce părere au militarii despre situația din Polonia. Cu acea ocazie eu, militar în termen care nu a fost acasă în ultimele două luni, izolat din punct de vedere informațional, fără radio și cu acces la TV doar duminică dimineață când era o emisiune despre militari, am aflat că se întâmplă ceva în Polonia. Și nu am aflat asta de la Europa Liberă sau de la cine știe ce agenți străini, ci de la un ofițer de contrainformații a cărui sarcină era să țină departe de militari acest gen de informații. Bineînțeles că toată lumea știa că omul ăla lucrează la Securitate, de fapt a și venit de câteva ori îmbrăcat în uniformă și am văzut că avea semnele de armă ale Securității (...). Când venea CI-stul în unitatea noastră, mă distram copios. Toate cadrele, militarii în termen care aveau o funcție oarecare, sanitari, soldații din corpul de gardă, bucătarii, furierii, cu toții veneau să îmi ceară câte o coală "ministerială" (așa se numea pe atunci hârtia de scris A4) și profitând de suprafață dreaptă a unuia din birourile care se aflau în încăperea în care îmi făceam serviciul, o îndoiau frumos lăsând în stânga o margine de șapte centimetri. – Să scriu acasă, îmi spuneau.³⁵

***Patru soldați, patru racolări într-o singură zi.
Neliniști înainte și după...***

Mă încurajez singur, dar nu am cu ce să îmi alung stupoarea – de ce eu? Pe ce criterii ne alege? De ce doar noi patru? Patru din bateria noastră, dar mai sunt răcani și în celelalte baterii. Ce dracu' ar putea să vrea de la mine nenorocitul ăsta? Mă simt deja foarte vinovat, mă simt rușinat, sunt pus într-o situație și nu înțeleg de ce. Ce vrea de la mine? Ce ar trebui să spun? Ce n-ar trebui să spun? Există o teamă de fond... e un instinct care

³⁵Anton Kovacs, Ibid.

funcționează, dar oare e suficient? Dacă mă bate? Are vreun motiv să o facă? Îi trebuie vreun motiv? Am eu vreun motiv să ajung în această situație? Dar ce fel de situație e asta? Ce caut eu aici?

— A venit!, ni se spune la raportul dimineață. CI-stul e în unitate. Nu ni se spune, ni se mormăie. Totul rămâne la fel de neclar, nu avem nicio explicație oficială despre ce anume caută el aici. Nu avem nici măcar un indiciu cât de mic, astfel încât mințile noastre să se atârne de ceva și să se odihnească un pic. Mă întreb dacă vreunul din noi a avut până acum ocazia să cunoască un astfel de om, dacă vreunul din noi poate să spună cu siguranță despre vreun român în viață că e securist. Probabil, nu știu, îmi vine greu să cred că da, prefer să cred că niciunul. Prefer să cred că azi avem ocazia să întâlnim unul, pentru prima dată, oficial. De azi înainte, pentru tot restul vieții, frica noastră va avea măcar un chip. Chipul acestui individ despre care, acum, un locotenent vorbește în fața efectivului militar, cu o jumătate de voce. Ne anunță sec că a sosit, e în unitate. Știam că trebuie să vină, vestea asta ne-a scos din minți în ultima săptămână. Dar nutream speranțe, poate că totuși nu e atât de irevocabil, poate că uită de noi, aici sus, pe munte, cu cerul în cap, niște amărăți care un an și patru luni trăiesc și așa destul de multă mizerie. Poate că se îmbolnăvește dracului și crapă. Sau poate că se îmbolnăvește și crapă și apoi uită. Sau poate că se îmbolnăvește și crapă și uită și apoi se îmbolnăvește iar și crapă și el și cel care îl trimite aici și cel care îl verifică pe cel care îl trimite aici. Toți, deodată sau unul câte unul, treaba lor cum. Dar să ne lase pe noi să ne bucurăm de mizeria noastră, aici sus, cu cerul în cap (...). Gata tovarăși soldați, țipă el, casa s-a închis, să vedem care sunt următorii gușteri care intră pe mâna băieților buni... își vor fute viața în vecii vecilor... Își dă seama că nu e cazul să exagereze. După ce ne ne fierbe câteva minute, ne anunță că o parte dintre noi